

Dr Dobrila Habeković

Institut za ribarstvo — Zagreb

Introdukcija Coregonusa-ozimica u naše vode

Ribe nazvane ozimice ili koregonidi nisu zastupljene u ihtiofauni naših slatkovodnih vrsta riba SFRJ. Ova brojna porodica sa mnoštvom vrsta i podvrsta karakterizirana je širokim arealom rasprostranjenosti. Naseljena je u mnogim zemljama Evrope, Azije i Sjeverne Amerike kao stanovnik jezera, rijeka i mora. Posljednjih godina su neke vrste zbog svoje velike gospodarske vrijednosti postale objektom uzgoja u kavezima u jezerima, kao i u ribnjacima. Pozitivni rezultati u aklimatizaciji i uzgoju postignuti su u Čehoslovačkoj (Penaz i sur. 1971, Hochman i sur. 1975,) Poljskoj (Uryn i Brylinski 1974 i 1975, Dembinski 1974,) Njemačkoj (Müller 1971) i SSSR-u (Golovkov i sur. 1963, Miheev i sur. 1970, Miheev 1975).

U našim klimatskim i ekološkim uvjetima postoje mogućnosti za introdukciju i aklimatizaciju nekih vrsta riba iz porodice ozimica. Za nas su zanimljivi Coregonus peled (Gm.), koji je po načinu izhrane izraziti planktonofag, te Coregonus lavaretus maraena (Bloch.) koji je i bentofag. Obe vrste su dobrih adaptivnih sposobnosti i dobro se aklimatiziraju u novoj sredini.

U mnogim našim prirodnim kao i u akumulacionim jezerima, koja imaju pretežno oligotrofni karakter, glavnu hranidbenu bazu za ribe sačinjavaju sitni predstavnici zooplanktonskih organizama. Današnjom postojećom faunom riba u našim vodama je ova hrana veoma slabo iskorištena. Unošenjem adekvatnih riba, kojima je plankton prehrambena komponenta, povećava se riblja produktivnost u tim biotopima i na taj način ne dolazi do gubitka, već do pretvaranja velikih trofičkih zaliha ogromnih vodenih resursa u kvalitetne animalne bjelančevine, važne i deficitarne u ljudskoj ishrani.

Uočavajući značenje koregonida kao planktonofaga prof. Plančić je 1937 i 1938 godine (Plančić 1938) uveo ikru Coregonusa iz Austrije (ukupno 15 000 kom) za nasadivanje Plitvičkih jezera. Uvezeni Coregonus kao vrsta nije zabilježen. Embrionalni razvoj i valjenje ličinka vršeno je u prirodnim uvjetima, odnosno u ležnicama u Prošćanskom jezeru. Za vrijeme transportiranja kao i pojedinih faza razvoja došlo je do većih ugibanja, što je završilo s negativnim rezultatom. Daljnja nasadivanja Plitvičkih jezera ovim vrstama nisu vršena, pa je i uspjeh izostao.

Osim jezera neke ozimice su objektom uzgoja i na ribnjačarstvima. Uzgojem peleda i maraene u šaranskim ribnjacima u polikulturi uslijed različitog spektra ishrane, postiže se bolje iskorištavanje prirodne hrane. To dovodi do povećanja ukupne ihtioprodukcije bez znatnijih ulaganja materijalnih sredstava. Ove vrste karakterizira brži tempo rasta. Rast riba

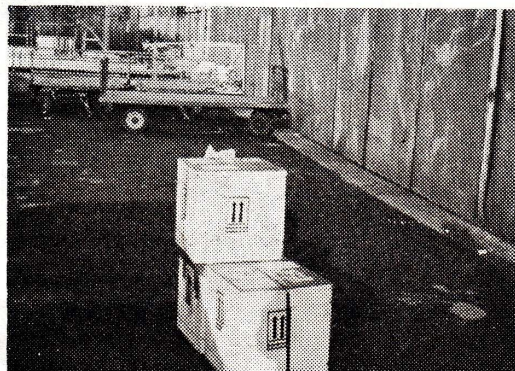
izražen je i tijekom zimskih mjeseci, te je na taj način omogućeno iskorištavanje i zimskog planktona u ribnjacima. Ove ribe su otporne na negativne uvjete uzgoja. Potrebno je naglasiti da je konzumna vrijednost ovih riba važna za tržišnu realizaciju. Po svom sastavu obe vrste imaju vrlo kvalitetno meso, koje se odlikuje finoćom, sočnošću i nježnim mirisom, te su vrlo podesne za dimljenje. Uvođenjem ovih vrsta omogućuje se proširenje asortimana riba kako na domaćem, tako i inozemnom tržištu, na kojem postoji velika mogućnost plasmana ovih vrsta.

Iz iznesenog proizlazi, da je introdukcija ovih vrsta u naše vode nužna i veoma potrebna, te da ima veliko značenje u poribljavanju akumulacionih i prirodnih jezera, kao i u uzgoju u ribnjacima.

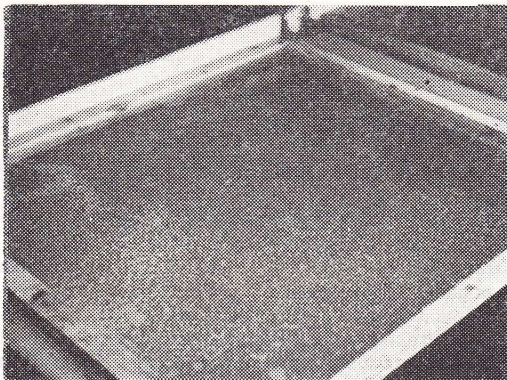
Stoga je Institut za slatkovodno ribarstvo u Zagrebu u dva navrata importirao embrioniranu ikru ozimica iz Čehoslovačke. U 1977 godini uvezeno je 500 000 komada embrionirane ikre Coregonus peleda (Gm.) i 100 000 kom. Coregonus lavaretus maraena (Bloch.), dok je u 1978 godini uvezeno 1 000 000 komada ikre Coregonus peleda (Gm.). Inkubiranje ikre vršeno je 1977 godine na jednom pastvrskom ribogojištu, dok je 1978 godine provedeno na šaranskom ribnjačarstvu.

Ličinke ozimica, kao i u kavezima uzgojeni mlad nasadeni su u akumulaciono jezero »Peruća«, na rijeci Cetini, dok je dio ličinka nasaden u jedan šaranski ribnjak u »Draganićima«.

Pokušaj uvođenja ozimica u uvjetima naših voda za sada ima eksperimentalni karakter, te ukoliko se utvrdi korisnost i opravdanost ovih zahvata, prići će se poribljavanju i uzgoju ovih vrsta u širem opsegu.

Dopremljena ikra na aerodromu Zagreb
(Uvoznik: »Kornatexport-Import« — Zagreb)

Koregonidi u fazi inkubiranja

LITERATURA

1. Brylinski, E., Uryn, B., Radzej, J., (1975):
Produkcija materijalu zarybieniowego koregonidov v toniowych oswietlanych wodach jeziorowych. Gosp. Ryb. (1, 2, 3.).
2. Dembinski, W., Żuromska, H., (1974) Podchow narybku siei i pelugi w duzych sadzach jeziorowych. Gosp. Ryb. (4, 5).
3. Golovkov, G.A., Kyzmin, N.A., (1962): Biologija peljadi i biotehnika ee rasvedenija. Vosp. ryb. zap. Moskva.
4. Hochman, L., Jirasek, J., Brož, J., Nevrlka, Z., (1975): Vyznam sihy v rybnicnich polikulturach. Živočišna výroba, 20 (XLVIII) 867-874.
5. Miheev, P. V., Meisner, E. V., Miheev, P. V., (1970): Sadjkove rybovodnoe hozjajstvo na vodohraniliščah »Pišč. prom.« Moskva.
6. Miheev, P. V., (1975): Biotehnika i konstruktivnye osobennosti sigovyh sadkovykh hozjajstva na vodohraniliščah i ozerah. VNIIPRH.
7. Müller, H., (1971): Die Einbürgerung der Peled — Märäne in gewässern der DDR. Dtsch. Fisch. Ztg. (3) 83-87.
8. Penaz, M., Hochman, L., Jirasek, J., (1971): Sih peled, Coregonus peled (Gmelin, 1978) — nove introdukovany druh ryb v rybnicnich Ceskomoravske vrchoviny. Sborn. prirod. kl. zap. muz. v Trebici, (8) 67-72.
9. Plančić, J., (1938): Nasadivanje coregonusa u Plitvičkim jezerima. Ribarstvo, (1 i 2) (5-7).
10. Uryn, B., Brylinski, E., (1974): Podchow narybku siei v jeziorowych oswietlanych sadzach toniowych. Gosp. Ryb. (4) 6-8.

